

2018-08-16

N2018/04429/SUN

NäringsdepartementetSveriges geologiska undersökning
Box 670
751 28 Uppsala

Uppdrag att öka kunskapen om tillgången av grundvatten genom att utveckla vissa av myndighetens befintliga nationella databaser

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Sveriges geologiska undersökning (SGU) att i dialog med kommuner, fastighetsägare, företagare och andra berörda kvalitetssäkra och komplettera information om grundvatten i vissa nationella databaser som drivs och förvaltas vid myndigheten. Denna information behövs för att få en bättre uppfattning på nationell nivå om grundvattnets användning och dess beskaffenhet i syfte att få bättre kunskap om vattenbalans och vattentillgång.

I uppdraget ingår att möjliggöra för fastighetsägare och kommuner att digitalt rapportera uppgifter om brunnar som saknas i Brunnsarkivet och att komplettera databasen med uppgifter som beskriver brunnens användningsområde, kapacitet och uttagsmängd. Vidare ingår att komplettera Vattentäktarkivet med uppgifter som medför att dessa kan användas i vattenplaneringen, samt att utveckla Grundvattennätets databas genom att främja frivillig insamling av uppgifter om grundvattnets kvalitet i dialog med brunnsägare och kommuner. På så sätt kan en bättre bild över grundvattnets användning som dricksvatten, för bevattning, djurhållning eller annan användning erhållas.

Vid behov ska förslag lämnas på ändringar i lagen (1975:424) om uppgiftsskyldighet vid grundvattentäktundersökning och brunnsborrning respektive förordningen (1975:425) om uppgiftsskyldighet vid grundvattentäktundersökning och brunnsborrning.

Uppdraget ska genomföras i samarbete med Livsmedelsverket och Statens jordbruksverk.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 28 februari 2019.

Bakgrund

Minskande nederbörds mängder och låga grundvattennivåer under 2016, 2017 och hittills 2018 har resulterat i en ökad efterfrågan på SGU:s hydrogeologiska information av olika aktörer i samhället. För planeringen inför framtida klimatförändringar förväntas behovet av information om grundvattentillgångarna öka ytterligare.

Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för 2017 åt SGU att ta fram ett kunskapsunderlag om grundvattenbildning och grundvattentillgång (dnr N2016/07991/SUN). Vidare uppdrog regeringen i juli 2017 åt SGU att under 2017 intensifiera kartläggningen av grundvatten där bristen är särskilt problematisk (dnr N2017/04764/SUN). SGU har dessutom fått sammanlagt 92 000 000 kr för att under en treårsperiod förbättra den grundvattengeologiska informationsförsörjningen (dnr N2017/07673/SUN). SGU bedriver därför redan nu ett mycket intensivt arbete med grundvatten. Exempelvis utförs en fördjupad kartläggning av grundvatten där SGU använder sig bl.a. av en geofysisk helikopterburen undersökningsmetod, TEM, som visat sig vara mycket effektiv för att identifiera potentiella grundvattentillgångar i områden med sedimentär berggrund. Dessa områden sammanfaller till stora delar med de större odlingsområdena i södra Sverige, där behovet av nya källor för dricksvatten och bevattning kommer att öka.

Ett ökat behov av kunskap och kontroll av de samlade vattenuttagen har uppmärksammats i alla delar i samhället. Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för 2018 åt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut att förbättra kunskapen om samhällets vattenuttag och sammanställa dessa för att samhället ska kunna få ett förbättrat planeringsunderlag och en bättre beredskap i framtiden att möta perioder av ökad konkurrens om den samlade vattenresursen (dnr M2017/03180/S). Komplettering av information om grundvatten med hjälp av olika metoder är värdefull för att kunna avgränsa nya grundvattentillgångar, särskilt i identifierade bristområden.

Skälen för regeringens beslut

Information om grundvatten lagras i olika databaser vid SGU och vissa av dessa behöver aktualiseras och kompletteras i samverkan med t.ex. fastighetsägare, VA-bolag och kommuner. Syftet med detta är att få en förbättrad bild av grundvattnets olika användningsområden som dricksvatten, bevattning, djurhållning eller energiändamål i relation till grundvattenmagasins och brunnars kapacitet. Denna information kan användas av kommuner, länsstyrelser och centrala myndigheter bland annat för att förebygga situationer av vattenbrist och för att beräkna vattenbalanser på ett korrekt sätt. Detta blir allt viktigare eftersom stigande temperaturer ger en ökad avdunstning och förändrade nederbördsmonster. Utökad information ger bättre kunskap och därmed möjlighet till mer korrekta beräkningar av framtidens grundvattentillgång och behov.

Av de drygt 1 700 registrerade aktiva kommunala grundvattentäkterna i Vattentäcksarkivet ligger ca 30 procent inom områden där grundvatten är en bristvara. Den information som lagras i Brunnsarkivet, Vattentäcksarkivet och Grundvattennätet utgör viktiga kunskapskällor i arbetet med att karakterisera Sveriges grundvatten. En del av denna information kan förbättras genom insatser från fastighetsägare, företagare och kommuner.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Lotta Lewin Pihlblad

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljö- och energidepartementet/KL och NM

Näringsdepartementet/DL, FÖF och JM